

PKPP/528/145/AS/11

Warszawa, 6 września 2011 roku

Dotyczy: ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Pan Jan Wyrowiński
Przewodniczący Komisji Gospodarki Narodowej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw w wersji skierowanej do prac parlamentarnych przez Radę Ministrów zakładał wprowadzenie rozwiązań mających na celu liberalizację rynku gazu w Polsce, w szczególności w zakresie wyłączenia obowiązku tworzenia zapasów gazu dla podmiotów (odbiorców gazu ziemnego) sprowadzających ten surowiec wyłącznie na potrzeby własnej działalności produkcyjnej. Tym samym obowiązek utrzymywania zapasów gazu dotyczyć miał wyłącznie podmiotów zajmujących się przywozem tego surowca w celu jego odsprzedaży czyli dla działalności koncesjonowanej. W praktyce takie rozwiązanie, od dawna oczekiwane przez całą branżę petrochemiczną oraz chemiczną w Polsce, umożliwiłoby dużym odbiorcom przemysłowym gazu, budowę alternatywnych źródeł zaopatrzenia w gaz ziemny oraz wyłączenie obowiązku tworzenia zapasów, który obecnie jest praktycznie niemożliwy do realizacji ze względu na brak dostępu do magazynów gazu ziemnego.

Na etapie prac w Sejmie przyjęte zostały poprawki zgodnie, z którymi rozszerzono katalog podmiotów zobligowanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. Zgodnie z przyjętym przez Sejm nowym brzmieniem art. 24 ust.1 ustawy o zapasach zobowiązanymi do utrzymywania zapasu gazu ziemnego pozostają zarówno przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą jak i podmioty dokonujące przywozu gazu ziemnego w związku z wykonywaniem zadań

związanych z bezpieczeństwem lub obronnością państwa, opieką zdrowotną, edukacją lub wytwarzaniem lub dostarczaniem ciepła do odbiorców w gospodarstwach domowych.

Należy stwierdzić, że w obecnym stanie prawnym wielu dużych odbiorców przemysłowych gazu jest lub może być uznanych równocześnie za przedsiębiorców wykonującym zadania z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa. Oznacza to, że sprowadzany przez nich gaz jako paliwo wykorzystywane do własnych procesów technologicznych np. w zakresie produkcji chemikaliów, petrochemikaliów, produktów naftowych czy jako paliwo spalane we własnych źródłach energetycznych celem uzyskania energii elektrycznej lub ciepłej wykorzystywanych w tych procesach technologicznych, będzie wymagał utrzymywania przez tych przedsiębiorców zapasów obowiązkowych gazu.

Przyjęcie przez Senat ustawy o zapasach w brzmieniu uchwalonym przez Sejm niesie za sobą następujące konsekwencje:

1. Uniemożliwienie odbiorcom gazu, w tym dużym odbiorcom przemysłowym pozyskiwania alternatywnych dostaw gazu na własne potrzeby.
2. Uzależnienie tej kategorii odbiorców od jednego krajowego dostawcy gazu, co zwiększa ryzyko zakłóceń w dostawach gazu oraz prowadzenia działalności.
3. Utrudnienie większego wykorzystania gazu ziemnego w Polsce w procesach technologicznych oraz energetycznych (produkcja energii elektrycznej oraz ciepłej), a tym samym spowolnienie procesu dywersyfikacji paliwowej.
4. Zmniejszenie tempa rozwoju rynku przesyłu gazu ziemnego przez ograniczenie liczby potencjalnych podmiotów dla operatora przesyłowego,
5. Wzrost cen gazu ziemnego.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania oraz fakt, że przedmiotowa ustawa stanowi dla dużych odbiorców przemysłowych gazu ziemnego regulację pozwalającą zbudować stabilne, zdywersyfikowane drogi zaopatrzenia w to strategiczne paliwo, niniejszym w imieniu PKPP Lewiatan postuluje o dokonanie przez Senat zmian w ustawie o zapasach, na mocy których wyłączny zostanie obowiązek tworzenia zapasów obowiązkowych gazu dla podmiotów dokonujących zakupów gazu poza granicami kraju i zużywanego wyłącznie na potrzeby własne.

Z poważaniem,

Henryka Bochniarz
Prezydent PKPP Lewiatan

Załącznik: Propozycje zmian wraz z uzasadnieniem

Propozycja zmian do ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹

Art. 1. W ustawie z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w art. 24 w ust. 1, 2, i 5, w art. 25 w ust. 1 i 6, w art. 26 w ust. 3 i 4, w art. 27 w ust. 1, w art. 28 w ust. 1, w art. 49 w ust. 1, w art. 50 w ust. 1 i w ust. 2 w zdaniu wstępnym, w art. 51 w ust. 2, w art. 52 w ust. 4, w art. 61 w ust. 1 oraz w art. 74 w ust. 2 w różnym przypadku wyrazy „Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przywozu gazu ziemnego w celu jego dalszej odsprzedaży odbiorcom lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego w związku z wykonywaniem zadań związanych z bezpieczeństwem lub obronnością państwa, opieką zdrowotną, edukacją lub wytwarzaniem lub dostarczaniem ciepła do odbiorców w gospodarstwach domowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przywozu gazu ziemnego w celu jego dalszej odsprzedaży odbiorcom”.

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/50/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14.08.2009, str. 94),
- 2) dyrektywy Rady 2004/67/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. dotyczącej środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego (Dz. Urz. UE L 127 z 29.04.2004, str. 92; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 12, t. 3, str. 19).

UZASADNIENIE

Projekt w wersji skierowanej do prac parlamentarnych przez Radę Ministrów zakładał wprowadzenie szeregu rozwiązań mających na celu liberalizację rynku gazu w Polsce, w tym między innymi wyłączenie obowiązku tworzenia zapasów gazu dla odbiorców którzy wyrażaliby wolę zakupu i sprowadzenia do Polski gazu wyłącznie na potrzeby własnej działalności. Tym samym wprowadzone miało być ograniczenie obowiązku utrzymywania zapasów tego paliwa wyłącznie do przedsiębiorstw energetycznych, zajmujących się przywozem tego surowca w celu jego odsprzedaży odbiorcom w Polsce czyli dla działalności koncesjonowanej na rynku gazu ziemnego w Polsce.

Na etapie prac Sejmowych przyjęte zostały poprawki, zgodnie z którymi ponownie rozszerzono katalog podmiotów zobligowanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego. Zgodnie z przyjętym przez Sejm nowym brzmieniem art. 24 ust. 1 ustawy o zapasach

„W celu zapewnienia zaopatrzenia Rzeczypospolitej Polskiej w gaz ziemny oraz minimalizacji skutków:

- 1) *zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa,*
- 2) *wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci gazowej,*
- 3) *nieprzewidzianego wzrostu zużycia gazu ziemnego*

- przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu gazem ziemnym z zagranicą lub podmiot dokonujący przywozu gazu ziemnego w związku z wykonywaniem zadań związanych z bezpieczeństwem lub obronnością państwa, opieką zdrowotną, edukacją lub wytwarzaniem lub dostarczaniem ciepła do odbiorców w gospodarstwach domowych są obowiązani do utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego”.

W praktyce oznacza to, że zapasy gazu nadal będą tworzone przez dwie kategorie podmiotów:

- przedsiębiorców, którzy wykonują działalność na podstawie koncesji na obrót gazem ziemnym z zagranicą, której istotą jest zakup gazu poza granicami Polski jego sprowadzenie do kraju i sprzedaż odbiorcom końcowym lub podmiotom prowadzącym obrót paliwami gazowymi na terenie kraju;
- przedsiębiorców/podmioty, które sprowadzają do Polski gaz ziemny z zagranicy wyłącznie na własne potrzeby, ale ze względu na wykonywane zadania z zakresu bezpieczeństwa i obronności państwa, opieki zdrowotnej, edukacji albo ze względu na fakt że wytwarzają i dostarczają ciepło do odbiorców w gospodarstwach domowych powinny, zdaniem autorów poprawki, także utrzymywać zapasy obowiązkowe paliw gazowych.

Brak dostępu do magazynów gazu w kraju oznacza faktyczną niemożność realizacji obowiązku tworzenia zapasów gazu przez tak szeroką kategorię, co w konsekwencji powoduje barierę uniemożliwiającą podejmowanie działań w zakresie przywozu gazu na własne potrzeby.

Przepisy prawa wspólnotowego nie regulują wprost zasad tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego, jednakże przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE wskazują że niezbędne jest zapewnienie niezależności operatorów systemu magazynowania, tak, aby usprawnić dostęp stron trzecich do instalacji magazynowych, które są konieczne z technicznego lub ekonomicznego punktu widzenia

dla zapewnienia skutecznego dostępu do systemu w celu realizacji dostaw do odbiorców. Za właściwe uznaje się zatem zwiększenie jawności w zakresie zdolności magazynowej oferowanej stronom trzecim poprzez zobowiązanie państw członkowskich do sprecyzowania i opublikowania niedyskryminacyjnych, jasnych ram, które określą odpowiedni system regulacyjny odnoszący się do instalacji magazynowych. Obowiązek ten powinien poprawić przejrzystość w odniesieniu do systemu dostępu do instalacji magazynowych. Mając na względzie brak szczegółowych ram prawnych w zakresie dostępu do instalacji/pojemności magazynowych w krajowym porządku prawnym wprowadzenie dyskryminujących przepisów nakładających obowiązek tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez jego odbiorców wydaje się sprzeczny w przepisami prawa wspólnotowego.

Należy zwrócić uwagę że przyjęte rozwiązania legislacyjne nadal poważnie ograniczają budowanie alternatywnych dróg dostaw gazu ziemnego do Polski, w tym samodzielne zakupy gazu przez odbiorców realizowane w innych państwach UE (Czechy i Niemcy), których systemy gazowe są lub w krótkim okresie czasu będą połączone z krajowym systemem gazowym. Ponadto brak swobodny w poszukiwaniu gazu poza granicami Polski przez odbiorców negatywnie wpływać będzie na tempo rozwoju rynku przesyłu gazu ziemnego w Polsce ponieważ poważanie ograniczona zostanie liczba potencjalnych klientów dla operatora przesyłowego, którego zadaniem byłoby przesłanie tym odbiorcom gazu zakupionego za granicą.

W związku z powyższym proponowana zmiana ustawy ma na celu umożliwienie odbiorcom gazu, szukania i pozyskiwania alternatywnych dostaw gazu na własne potrzeby i przez co uniezależnienie odbiorców, w szczególności duże zakłady przemysłowe wyłącznie od jednego dostawcy gazu, co zmniejszy ekspozycję tych podmiotów na ryzyko zakłóceń w dostawach gazu opartych o dostawy realizowane wyłącznie przez jednego dostawcę.